

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 47.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidieceșan.

Ședința (IX) 13 Aprile

Se cetesce și se verifică protoco-
lul ședinței premergătoare.

Dep. D. Cosma interpelează pe
presidiu: Cum vine de se chirotonesce
preoți și diaconi fără să aibă parochii,
în cari să fie aleși?

Presidiul: Chirotonind fără a re-
flecta că respectivii au parochii ori n'au,
me folosesc de dreptul ce-l are Archie-
reul. De alt cum pentru trebuințele
archidieceșei am fost necesitat să chi-
rotonesce preoți și diaconi.

Dep. P. Cosma: Considerând că
d. secretariu al fundațiunei Șaguniane
a renunțat la competențele sale până
la 315 fl. fac propunerea: să-i se es-
prime recunoștința pentru actul ace-
sta generos.

Presidiul: Comisiunea a luat
act de faptul acesta în protocolul seu
ca de un act de generositate.

În urmarea acestei deslușiri dep.
P. Cosma își revoacă propunerea.

Dep. P. Cosma ca raportor: Comis.
organizațoare i s'a asternut prestudiare
propunerea dep. V. Roșescu refe-
ritoare la înființarea fondului de pen-
siune pentru preoții și protopresbiterii
din archidieceșă. Propunerea constă
din mai multe părți. Una din părțile
acestea și anume punctul I din propu-
nere, în care se cere deslușire: că ce s'a
făcut cu cele 10%, cari s'au detras
până la anul 1875 pe seama unui fond
de pensii ce ar fi a se înființa, și că
unde se administrează aceia e de na-
tură financiară și ar fi bine să se dea
comisiunei financiare. Referitoriu la
celelalte puncte (II, III, IV, V, VI),
comisiunea organizațoare e gata ași
face propunerile sale.

În punctele II — VI. ale propu-
nerei e espusă modalitatea, după care
crede propunătorul că ar trebui să se
urmeze la înființarea unui fond de
pensii pentru preoți, fiindcă între-
barea aceasta s'a rezolvat prin un alt
conclus al sinodului actual, în care

se însărcinează consistoriul archidie-
cesan cu elaborarea unui regulament
în privința înființării unui fond de
pensii, comisiunea propune a se
transpune partea aceasta a propu-
rei dep. V. Roșescu consistoriului
spre ulterioară atacere. Se primesce
propunerea comisiunei relativ la punc-
tele II—VI ale comisiunei financiare.

Urmează la ordinea zilei referada
comisiunei scolare. Referentul comisi-
unei, dep. Dr. N. Pop. Comisiunea
scolară are onoare a se presenta cu
o recensiune asupra unui regulament
pentru scoalele noastre primare po-
pulare din archidieceșă. E de cea mai
mare însemnătate cestiunea aceasta,
care a avut și ea soarta sa. Încă din
anul 1870 aflăm urme referitoare la
luarea de dispozițiuni spre elaborarea
unui regulament. În anul 1880 s'a
presentat sinodului un proiect de re-
gulament care proiect se află apt
a se lua de basă la desbaterea spe-
cială. Din motive nu apte a fi luate
în considerare se luă însă dela ordi-
nea zilei proiectul prezentat. Se pro-
mulgase tocmai legea pentru intro-
ducerea limbei maghiare în scoalele
populare, care dispozițiune nu se lu-
ase în proiectul prezentat în conside-
rare. Proiectul ce ni se presintă a
e emendat și prelucrat, ținând cont
de toate dispozițiunile de stat referi-
toare la scoalele populare, și se poate
lua de basă la desbaterea specială.
spre a arăta însemnătatea unui astfel
de regulament ne mărginim la un sin-
gur cas. Reuniunea învățătorilor din
Brașov, care numără în sinul său pre-
cei mai harnici învățători din archi-
diecesă a făcut de repetițe ori mare
plânsoare simțind lipsa unui regula-
ment. Dacă partea aceasta a învăța-
torilor nostri reclamă spre orientarea
sa necesitatea unui regulament cu cât
mai mult o vor reclama-o celelalte
părți. Să vedem acum într-un câțor
ce se reclamă! Cercetând și studiind
comisiunea proiectul, ce i s'a așter-
nut, a aflat că, în partea formală el

ține cont de toate dispozițiunile ce
privesc scoalele populare; și că în
partea didactică ține samă de toate
obiectele de învățământ în mod co-
respunzător; asemenea consideră toate
casurile eventuale, care ar reclama
introducerea cercetării disciplinare.
Aptitudinea acestui proiect se con-
stată și din considerarea punctului,
care a adus până acum pe învățătorii
nostri în multe și mari perplesități.
Referințele organelor noastre biserice-
scesci cu organele streine, de stat,
sînt aici bine precisate. Aceasta și era
o necesitate absolută. Din motivele
înșirate comisiunea se simte îndrep-
tătită a recomanda proiectul presen-
tat ca basă pentru desbaterea specială.

Pentru înlesnirea desbaterei pre-
mit, că multe schimbări nu s'au făcut
și și cele făcute sînt formale.

Schimbări esențiale a făcut co-
misiunea numai două.

Dep. N. Popea: Voiu a da o
mică deslușire! Mulți dintre domnii
deputați se vor fi împedecat creșd
că proiectul prezentat nu ese din consi-
storiu, de oare-ce nu poartă subscrierea
presidentului. În ședința consistorială
s'a pertractat însă cestiunea și numai
din greșelile de redacție s'au sculat
acestea.

Dep. A. Trombișas: Greșala s'a
întemplat la tipărire. Eu am avut a
face corectura, și fiindcă acum sub
decurul acestei sesiuni se tipări par-
tea din urmă, din nebagare de samă, fi-
ind cuprins și cu alte afaceri sinodale,
am trecut la corectură cu vederea
lipsa subscrierei presidiului.

Dep. Dr. D. P. Barcianu: Eu
cred că o cestiune ca aceasta for-
mală e mică și ca atare nedeamnă de
oposițiune, deci nici nu voiu să uez
de ea în privința aceasta cu toate că
chiar pe mine me privește foarte de
aproape.

Eu am fost autorul proiectului
de regulament, care s'a luat dela or-
dinea zilei. Motivul, care mă îndeamnă
a vorbi în cestiunea aceasta e al-
tul. Acum un an mi se dîse, că pro-

iectul făcut de mine a trebuit să se
iee dela ordinea zilei fiindcă cuprin-
de multe lucruri contrare dispoziți-
unilor congresuale. Comparând projec-
tul de față cu cel luat dela ordinea
zilei, din motiv destul de ponderos,
află, că e tot cel vechiu, cel luat dela
ordinea zilei cu unele schimbări de
termini și de construcțiuni. În esență
nu s'a făcut nici o schimbare, atară
că se ține cont și de dispozițiunea
legei referitoare la introducerea lim-
bei maghiare în scoalele populare,
care lege însă se promulgase după ce
s'a fost așternut proiectul cel vechiu
consistoriului.

Ar mai fi încă o mică schimbare
în ceea-ce privește învățământul in-
tuitiv. În proiectul cel vechiu se pri-
vesce învățământul intuitiv ca un ob-
iect de învățământ de sine stătător.
Părerile pedagogilor au fost și în
parte sînt și ați înă impărțite în
punctul acesta. Mai multă populari-
tate a câștigat de un timp în coace
vederea aceea, ca învățământul intui-
tiv să fie numai un principiu, conform
cărui-a să se îndeplinească învățămên-
tul în scoalele primare. *) În sensul
acestor vederi m'am fost apucat și eu

Deosebirea între proiectul cel
vechiu și cel nou e așa dară numai
formală, în esență nu s'a schimbat
nimica în cel nou. Dacă proiectul

*) Ca obiect de învățământ separat
se tractează învățământul intuitiv în clasa
I. cu începătorii. Cunoștințele, ce le aduc
copii din casa părintească sînt puține și în
cele mai multe casuri nesigure, nechiare și
necorecte. Chiarificarea cunoștințelor aduse
în școală și înmulțirea acelor-a se face prin
exercițiile intuitive. Materialul pentru exerci-
țiile acestea se ia din împregiurimea copii-
lor. Dela clasa I-a în sus învățământul in-
tuitiv înceată a mai fi obiect de învățământ
și e numai principiu conform căruiu au
a se propune toate obiectele de învățământ.
Obiect separat în adevăratul înțeles al cu-
vîntului nu formează învățământul intuitiv
nici în clasa I; și așa e numai basă pen-
tru inițierea copiilor în scriere și ce-
tire.

FOIȚA.

Charles Darwin.

Charles Robert Darwin, s'a născut
în 12 Februarie 1809 în Shrewsbury.
Tatăl său, un medic, se ocupase pu-
țin cu științele naturale. Bunul său
însă, Erasmus Darwin, genialul medic
și poet, a fost unul dintre corifei pe
terenul atât de modificat de nepo-
tul său.

Charles Darwin primă prima sa
educație în Shrewsbury, unde vizită
școala 7 ani, până la 1825. În etate
de 16 ani se înscrie la universitatea
din Edinburg și doi ani în urmă merse
la Cambridge, unde studiază Botanica
și Geologia. În 1831 luă aci primul
grad academic.

Viața în colegii și universitate îi
displăcu lui Darwin, după propria-i
mărturisire, dar cu atât mai mult iu-

bea sportul și vînătoarea, umblînd și
scrutînd natura.

La anul 1831 în 27 Decemvre,
plecă el cu căpitanul Fitzroy, într-o
expediție științifică, în care își des-
voltă toate puterile și facultățile lui
de ager cercetătoriu. El vizită insulele
promontoriului verde, America sudică,
insulele falcandice, arhipelul Galapa-
gos, Otaheiti, Australia, Noazelandă,
Vandiemene, Mauricius, St. Helena,
Azorele etc. Pretutindeni își făcu ob-
servațiuni, făcea excursiuni în interi-
riorul acelor țări și insule lăbinduși
orizontul seu spiritual în toate direc-
țiunile.

În anul 1833, Darwin se afla în
America sudică. Aci, în apropiere de
Montevideo, descoperi el scheletul
unui Armadil fosil, observă marea ase-
mănare cu armadili mici ce trăesc
încă și acum în America sudică. În-
dăta se născu întrînsul cugetul că
aceea asemănare frapantă trebuie es-
plicată prin o legătură de înrudire
resp. moscenire. Există deci o conti-
nuitate de producțiune între speciile
existente și cele ce au dispărut de

mult; diferitele schimbări însă au fost
causa care face că fauna existență a
dif-ță în anumite puncte ale organiza-
ției de restrăbunii ei. Tot aceasta exi-
stă și în privința plantelor de odini-
oară și celor de acum. Această idee
fundamentală o concepă Darwin în 1833.
Eată cum se exprimă el însuși într-o
scrisoare către un amic despre data
nascerei teoriei sale: „Scumpul meu
Domn! Când eram pe bordul corăbiei
și făceam marea mea călătorie, cre-
deam în durabilitatea speciilor, dar
pe cât 'mi aduc aminte, chiar de a
atunci aveam nisce îndoeli. După re-
întorcerea mea în anul 1836 'mi-am
pregătit notițele spre publicație și
cu această ocaziune am băgat de samă
câte fapte tind la originea comună
(common descent.) În urma acestei
observațiuni am introdus într-o carte
de notițe tot ce se referea la această
cestiune. Cred însă că a mai durat
doi până la trei ani până ce m'am
convins pe deplin, că speciile sînt
schimbăcioase.”

Acestea sînt propriile vorbe ale
lui Darwin. Cititorul se poate convinge

din acestea că teoria selecțiunei nu
este numai o idee fugitivă, care s'a
ivit într-o bună dimineață în capul ti-
nărului naturalist ci că aci e vorba
de rezultatul unei cugetări îndelun-
gate.

După întoarcere în London Dar-
win 'și regulă colecțiunea abundantă
și 'și redigiă notițele sale. După trei
ani plecă la unchiul său Iosiah Wed-
gwood și se cunună în 1839 cu
verișoara sa Ema Wedgwood. Din
această căsătorie rezultă 5 băieți și
2 fete.

Dela anul 1842, Darwin trăi în
retragere completă la moșia sa Dow-
a în comitatul Kent. De aci eșiră gran-
dioasele opuri, cari duseră numele au-
torului pe tot globul terestru. Cel
mai important și mai cetit op al lui
Darwin este fără îndoială cel apărut
în 1859 pentru prima oară, despre ori-
ginea speciilor. Acest op în 1872 s'a
tipărit englezesc în a șesea ediție,
așa că acum sînt răspândite în Marea
Britanie vre o 50,000 exemplare.
Afară de câte-va tratate mici, res-

vechiu a fost în contradicere cu unele dispozițiuni congresuale și astfel neapta forma basă la desbaterea specială, atuncea și acest proiect nou, care conșună cu cel vechiu, până la unele schimbări în formă ar trebui luat dela ordinea dîlei. Cu toate acestea eu încă sînt pentru primirea lui de basă la desbaterea specială. M'am simțit dator cu cele dîse ca s'eu mi salvez conștiința de autor al proiectului celui vechiu, și s'eu se scie starea lucrului ca s'eu nu fie în rătăcire opiniunea publică. Îmi rezerv dreptul de a propune la locul seu, după ce se va primi proiectul prezentat de basă la desbaterea specială, unele modificări.

Presidiul: Proiectul cel vechiu nu s'a luat dela ordinea dîlei din motivul, ca s'eu se facă opozițiune autorului lui. Îmi aduc bine aminte ce s'a fost dîs atunci, cînd s'a luat proiectul cel vechiu dela ordinea dîlei: fiind cî în regulamentul ce ni s'a prezentat nu se ține cont de toate dispozițiunile statului referitoare la scoalele primare s'eu se reaştearnă consistoriului spre rectificare. Atîta s'a dîs atunci și nu fîră cuvînt, cîci dispozițiunea referitoare la introducerea limbii maghiare în scoalele populare nu era considerată.

Se află și în proiectul de față un loc, cu care nu pot fi de acord, e împărțirea elevilor nu după clase ci după anii de școală.

Dep. N. Popea: Vor mai fi încă și alte puncte în regulamentul prezentat, cu cari nu vor pute consimți toți domnii deputați. Împregiurarea aceasta nu poate fi motiv de ajuns pentru ridicarea lui dela ordinea dîlei.

Dep. Trombițaș: Chiar și în dispozițiunile aduse de stat încă se întrebunțează numirile folosite în proiectul de față. Numirea „classă” însemnează despărțământ sau și curs anual.

Dep. Sim. Popescu: În anul trecut s'a fost dîs ca s'eu se primească proiectul prezentat de basă la desbaterea specială. În decursul discuțiunei însă s'a ridicat dela ordinea dîlei. Proiectul de față e identic cu cel din anul trecut, primindu'l deci de basă la desbaterea specială n'am purcede în conformitate cu conculul sinodal din anul trecut.

Dr. N. Pop: Voiu se respund la cuvintele înaltului presidiu. Împărțirea e ca și în cel dintîiu plan de învățământ. S'au introdus numiri, în celalalt, ceea ce însă nu alterează înțelesul acestuia de loc.

Presidiul: Unași dori se sciu: Sînt provădute clasele paralele?

Dep. A. Trombițaș: Este o dispozițiune, în care se face provisiune în privința aceasta. Acolo unde trece numărul elevilor peste nume-

pîndite prin foi literare, Charles Darwin, în decursul celor din urmă 10 ani, a publicat următoarele opuri mari: „Despre originea naturală a omului” (1872); „Despre expresia emoțiunei la om, și la animale” (1872); „Planetele ce mînăncă insecte” (1875); „Încrucșarea și fecundațiunea plantelor” (1876); „Despre formarea pămîntului vegetativ prin activitatea vermicilor” (1881).

Considerînd cî Darwin din a. 1840 era bolnăvicios, cî multe dîle nu putea lucra din cauza slăbiciunei corpului, productivitatea spirituală, după cum a desvoltat'o el, trebuie se o numim miraculoasă. Ar fi miraculoasă și pentru un om robust. Agerimea sa spirituală a mers mîna în mîna cu bunătatea inimei și cu modestia sa.

Acest bărbat celebru, acest naturalist mare a părăsit această viață atît de obositoare și atît de scumpă lui, în 7 Aprilie anul curent. Onoare amintirei lui!

rul prescriș în lege, este a se institui o clasă nouă.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiu, în 28 Aprilie

Contele Kálnoky fiind chemat, a venit în 7 Maiu n. la Budapesta pentru ca s'eu și descopere împăratului și regelui părerea în privința denușmirei ministrului comun de finance. Precum se vede negoțiările merg într'acolo ca portfoiul acesta s'eu se încredințeze lui Ludovic Tisza, frate-lui ministrului president Col. Tisza. În privința aceasta s'a telegrafat dela Seghedin dîiarului „Egyetértés” următoarele:

„Din isvor demn de credință află cî Lud. Tisza, comisariul regesc plecînduse înaintea pretensiunilor situațiunei este gata a primi postul de ministru comun de finance. Provisoriu portfoiul acesta se va încrede lui Bela Orczy pînă cînd adevă Lud. Tisza va fi aproape de sfîșșitul reconstrucțiunei Seghedinului. În urma acestora Lud. Tisza s'a dus la Budapesta spre a fi primit în audiență la regele.

Dela Viena anunță dîarele o crisă ministerială. Se scie cî contele Coronini are s'eu fie următorul lui Taaffe. De o camdată ni se pare cî avem de a face numai cu sciri de alarmă.

Regele Serbiei, care călătorește prin regatul s'eu avea s'eu se întâlnească cu reprezentantul austro-ung. generalul David în cetatea mîrginașe Ușița. Cetățenii de acolo însă au ridicat o poartă triumfală cu inscripțiunile: „Bosnia și Erțegovina trebuie se fie ale noastre” de altă parte „Acesta e calea Ta către Bosnia.” Aflînd regele despre aceste s'a întors din drum și la rugarea ce i adresă o deputațiune a merge la Ușița se dîce cî a respuns: „De unde aș putea să merg?”

Cestiunea dunăreană pare cî are se între într'un stadiu nou. „Rom” propune în locul proiectului Barrère o propunere a bar. Haymerle din ședința a doua a congresului din Berlin, conform cărei Dunărea s'eu se considere de fluviu european. Poate cî în sensul acesta va fi propunerea României signalisată prin telegraf și care o va presenta reprezentantul român comisiunei dunărene.

Uciderea din Dublin este foarte regretată din toate părțile chiar și de conducătorii Irilor.

Atentatul din Dublin.

Capitala Irlandiei a fost la 6 Maiu spectacolul unei crime înfricoșate; noul secretariu de stat pentru Irlanda, lordul Cavendish și adlatul seu Bourke fură uciși într'un mod cumplit. Judecînd din depeșele sosite pînă acum asupra acestui omor, între atentatori și între victimele lor s'a încins o luptă formală, care s'a sfîșșit cu moartea nenorociților funcționari de stat. Ei s'au apărât cu curagiul desperărei, dar înzadar. Cum se vede, crima s'a plănuit și executat cu mare cutezare. Atentatorii au avut, după esemplul nihilistilor rusesci, la dispozițiune complici și după seversșirea crimei cumplită ei, probabil ajutați de complicitii lor, părăsîră neconturbați parcurile dinaintea residenței viceregelui, unde se află mai tîrșiu cadavrele mutilate ale ambilor secretari de stat. Evenimentul sîngeros e lămurit prin consecuențele sale însăși. Irlandezii au asteptat ca în locul lui Forster, care se retrăsese mai de ună dî, s'eu fie chemat un amic pronunțat al lor, bună oară Chamberlain, și denumirea lordului Cavendish i-a lovit cu un duș rece. Cavendish e fratele lui Hartington și Gladstone l'a ales de succesorul lui Forster pentru a da oareșu cum vișghilor moderați o garanție cî nu se

va întinde prea departe cu concesiunile față cu Irii. Acum acest garant a plătit cu viața sa ministeriul seu de trei dîle și cestiunea Irlandiei amărînță a lua o față de tot tragică tocma în momentul decîdător cînd Gladstone voia s'eu și deschidă acțiunea pentru împăcare.

Această faptă va fi o grea lovitură nu pentru Englezi ci pentru Iri însiși, cîci speranțele acestora se vîd nimicite pe timp îndelungat. Gladstone începuse prin a da corifeilor ligei închiși libertatea necondiționată și el avea planul se pună în lucrare pre cî se va pute propunerile de împăcare ale lui Parnell, Dillon și O'Kelly. Guvernul era gata a face concesiuni radicale. Restanțele de arîndă era se li se ierte arendașilor în cea mai mare parte; numai a treia parte trebuia s'eu mai plătească debitorii, precînd statul voia se ia o terțialitate asupra sa și proprietarii aveau se rezigneze la terțialitatea ultimă. Toate acestea erau numai nesce măsuri pregătitoare, la care avea s'eu se adaugă o rescumpărare sistematică a pămîntului în stil mare. Suma de bani ce se recere pentru aceste reforme agrare plănuite variează între 150 și 200 milloane punți sterling și Gladstone nu s'ar fi spăimîntat a impune poporului englez aceste jertfe materiale atît de grele. Nu se poate constata apriat, dacî prim-ministrul Angliei ar fi și executat aceste planuri cutezate ale sale, e însă probabil, pentru cî Gladstone a dat adeseori dovești despre magica influență ce scie se eserșeaze asupra partidei sale și despre energia sa pătimașă cu care merge pe calea ce i se pare adevărată.

Acum însă toate planurile sale sînt nimicite. Nu numai partida toristilor, ci și fracțiunea întregă a vișghilor moderați — în frunte cu lordul Hartington, fratele ucisului Cavendish — va declara cî față cu condițiile sîngeroase din Dublin politica de concesiuni va trebui s'eu i apără poporului englez ca o lașitate fîră păreche. Parlamentul va cere forță de fer contra rebeliunei latente din Irlandia și telegraful signalisează deja faima, cî noul vice-rege din Irlandia, Carl of Spencer, care avea s'eu deschidă calea împăcării cu rînitentul popor, și-a dat demisiunea în mîșnele cabinetului. Dîlele cele mai de aproape vor areta, dacî Gladstone mai dispune încă de majoritatea parlamentului, dacî legislatorii Angliei nu au venit cumva preste noapte la convicțiunea, cî acum un guvern toristic ar fi la locul seu, pentru a resista cu asprime stărilor caotice din Irlandia. Un lucru e dovedit, cî Gladstone nu e în stare a ține în frîu pe Parnelli ce și ia ales pentru a împăca diferitele secte de conjuratori. Conducătorii moderați ai ligei irlandeze se pare cî au perdut partea cea mai mare a influenței lor asupra poporului, elementele estreme au smuls frînele la sine și Parnell nu mai e „regele neîncoronat al Irlandiei,” cum a dîs cu ironie amară Forster în ședința de Joi a parlamentului.

Situațiunea întregă învoalvă pentru Gladstone necesitatea tristă de a abdice de toate planurile sale de reforme și sau s'eu se retragă sau s'eu pună Irlandia întregă sub dreptul marțial. Gladstone a avut intențiuni foarte nobile pentru binele Irlandiei, dar acelea au suferit prin crimele din urmă un naufragiu desăvîșșit.

O voce liberală din Cislaitania.

Pre cînd la noi în Ungaria centralismul maghiar trage ultimele consecuențe ale domniei de rassă, în Austria se sporesce din ce în ce mai tare numărul acelor bărbăți, cari au firma convicțiune cî statul austro-ungar ca stat poliglot nu poate ave

o existență solidă de cît pe basa egală îndreptățiri a tuturor națiunilor ce compun acest stat. Nu ne îndoim, cî această convicțiune ce rezultă din adevărata cunoascere a condițiunilor vieții de stat va prinde rădecini și în Ungaria. Maghiarii vor trebui s'eu priceapă odată cî idea unui stat pur maghiar e o chimără.

Dar s'eu nu ne abatem dela obiect, e vorba de o enunțațiune remarcabilă, ce o cetirăm în dîlele trecute într'o foaie din Viena, de enunțațiunea cunoscutului bărbat liberal Dr. Fischhof, care nu s'a asșit nici odată a spune respicat și lămurit părerile sale. Tonul acestei enunțațiuni e cu totul altul de cum sîntem obișnuți a-l auzi dî de dî din gura falsilor patrioți din tabera Herbst et consortes. După cum se vede, în Austria germanii cei nepreocupați încep a se cugeta serios la viitorul statului și e o adevărată bucurie pentru națiunile din Austria, cînd idea de înfrățire începe a prinde rădăcini și la Germani, cari nu se pot ușor desface de unele predilecțiuni naționale esagerate.

Eată cum stabilește Dr. Fischhof atitudinea adevărată a Germanilor din Austria față cu celelalte naționalități, într'o epistolă adresată la „W all. Z.”:

„Dle Redactor! Dela conciliantul articol de Crăciun ce-l publicase Etienne pușin timp înainte de a trece din viață, nu s'a mai ivit o asemenea manifestațiune în jurnalele partidei liberale, a căror dispoziție e consecuent intransigentă. Cu atît mai vesel m'a surprins tonul conciliant și cuprinsul articolului de fond din numărul dela 19 Aprilie al foaiei Dtale. Este oare aceasta enunțațiune numai expresiunea modului dtales de a vedea? Ai vorbit Dta numai în numele sau în sensul partidei Dtale sau cel pușin al unui fragment din această partidă? Eu nu sciu. O dogenire spre împăcare se află cee drept în situațiunea partidei constituționale, și așa dorința de a auzi cel pușin în cercurile publicistice ale partidei și alte glasuri de împăcare, poate cî nu e un *pium desiderium*; patriotică e fîră îndoială aceasta dorință. *Idea de pactare numai astfelu va ave șanse de succes, dacî va fi cultivată în sinul partidei liberale. Mîșna unui ministru, fie ea cît de abilă, nu va pute realiza împăcarea între partidele ce se află în ceartă, cîtă vreme va lipsi conditio sine qua non, aplecarea spre împăcare la partida, care nu are s'eu pretindă ci se facă concesiuni.* Din cuvîntul de adio al baronului de Walterskirchen resuflă conciliabilitate. Remîne va nobilul și genialul reprezentant al Stiriei isolat? Timp mai îndelungat nu! Evenimentele parlamentare din timpul mai nou ce e drept nu sînt de natură a descuragia partidă constituțională, pentru cî însemnătatea Germanilor nu se poate sterge prin voturi, ele sînt însă cu totul de natură a-i face trești. Și pre cît de regretabilă ar fi descuragiarea pre atît de îmbucurătoare ar fi treșșirea, *pentru cî patima nu conduce ci seduce; și ea ne a și sedus la unele lucruri care nu au adus Germanilor austriaci nici renume nici folos.*

Am vorbit despre evenimentele ultime din parlament, dar nu numai lucrurile ce s'au petrecut de un timp încoace în monarhie ci și cele întemplate în afară de monarhie ne dogenesc a esamina serios situațiunea și tot ce pretinde ea. Espectorațiunile unui aprig general rusesc, ce respîndiseră o nelinșce preste Europa întregă, earăși ne-au înfășșat ochilor nostri în mod viu pericolul, cu care panslavismul ne amenință necontenit, au trebuit se ne impună din ce în ce mai mult convicțiunea, cî moscovitul, pururea destept și pururea pînditor, își întemeează toate speranțele sale pe desbinările noastre naționale, își zidesce toate planurile sale pe încurcătura

rile noastre interne. Mulți publicisti și oratori parlamentari afirmă ce e drept că Austria va pute să paralizeze stăruințele panslavismului numai astfel, dacă va imprima vieții sale de stat un caracter exclusiv german. Este oare corectă această afirmațiune? Aceea spre ce nesuiesc panslavismul e domnia sau cel puțin protectoratul. Slavilor orientali asupra tuturor Slavilor din apus și dela meață di, prin urmare și asupra celor douăzeci de milioane de Slavi ai monarhiei noastre. Și aceea ce ni s'a recomandat ca mijloc paliativ este, să preferim interesele naționale ale Germanilor austriaci din punct de vedere al statului, să se respecte exclusiv sau cel puțin în mod precumpănitor opiniunea publică a Germanilor din Austria, va se dăca năsuințele naționale și simțemintele semințiilor noastre slave să nu se ia în considerațiune sau de loc sau numai într'un mod neînsemnat, opiniunea lor publică se nu influențeze asupra politiceii noastre interne și externe. Nu înșamnă aceasta, a face prin desconsiderare pe Slavii nostri malconțenți și a'i duce într'o ispită cu totul periculoasă, când Rusia ca protectorul naționalităților ca eliberatorul lor va începe vreodată dintr'o situațiune umiltoare un războiu asupra noastră? Ni se răspunde că ar fi tradare de sine când Germanul și-ar jertfi rolul de conducător, problema sa culturală și misiunea civilisatoare a limbii sale în imperiul dela Dunăre.

Dar nu de jertfirea misiunii e vorba, ci de o alegere nouă a mijloacelor, cu care se implinesce misiunea, de o alegere corespunzătoare ideilor actuale. Germanul din Austria poate să și împlinească chemarea sau prin forță sau prin viclenie sau prin o prevenire prudentă și binevoitoare. Pentru a aplica forța i lipsesc prevalența numerică în afară și acum și în sinul parlamentului. Viclenia e o armă pe care Germanul nu o scie învârti; Slavul îl înțrece cu viclenia. Deci nu e decât bunăvoința care condusă fiind de prudență e în stare a'i restabili și asigura în mod durabil influența. Germanisarea e neexecutabilă pentru ideile de naționalitate care predomină timpul nostru, mai departe pentru articolul 19 din constituțiune și pentru sumțările întregii lumi slave propagate de diplomația rusească într'ascuns ear de demagogia rusească pe față. A concede pretenșiunilor naționale numai pe jumătate, e ca ori ce lucru neperfect un ceva ce însuflă temeri mai mult decât un refus complet. Apetitul nu trebuie ațitat, dacă nu voesci a l satisface. Deci e consult a da prin o lege asupra limbii tot ce e compatibil cu exigențele neapărate ale statului și a precisa esact tot ce se promite în articolul 19 al constituțiunii noastre, pentru că țermurirea precisă servește spre asigurarea ori și cărei posesiuni și a ori și cărui drept și în Austria nu e de asigurare nici un drept astfel cum este acela care trebuie se pună capăt celor mai periculoase certe, certelor pentru limbă.

Ni se pune întrebarea, cum să și îplinească limba germană misiunea sa culturală între asemenea împregiurări? Să influențeze în mod civilizatoric, nu prin delăturarea sau schimonosirea celorlalte idiome, ci promovând dezvoltarea sa. Precum limbile culturilor moderne s'au ridicat cu ajutorul limbilor clasice, așa și idiomele slave să se ridice cu ajutorul limbii germane. Limba noastră maternă, impunându-se naționalităților prin legislațiune și administrațiune, va deveni, cum ne învață experiența, păharul, din care contrarii naționali vor da di de di beuturi din cele mai otrăvite; prezentându-le-o însă în mod amical, ea va fi păharul, al cărui cuprins va recori și însuflă pe aceste naționalități și va consolida și pe Germani. Limba franceză a ajuns la însemnă-

tate universală, fără de a apesa și împedea în dezvoltare alte idiome, și limba națiunii cugetătorilor să nu fie în stare a fi prin sine însăși pentru pojarile Austriace aceea ce limba franceză e pentru oamenii culti ai tuturor națiunilor civilizate? Să aibă ea oare lipsă de presiuni urgisite, ea, care nu prin înrîurîntă volnică din partea statului, ci prin neînvingătoare forță a împregiurărilor dispune de un puternic teritoriu în legislațiune și administrațiune ca de un domeniu al său, ea, care e urgisită chiar din partea șovinistilor naționali numai ca limba de instrucțiune în școală dar nu ca obiect de învățământ, ea, care e singură în stare în patria noastră cea mare a mijloci comunicațiunea spirituală, socială și economică între cetățenii statului de diverse limbi și conecul oficial între autoritățile imperiului și provinciilor? Înverșunatul Scobeleff a aruncat Germanilor imputarea ce învoalva un omagiu că ei, cu toate că sînt puțini la număr, au prevalență în puternica și mândra Rusie națională; și noi cei din Austria să fim descuragiați? Eu accentuez că însuflirea celorlalte limbi din patrie ne întărește și pe noi Germanii, pentru că cu cât se desvoaltă mai veselă specia propriei națională, cu cât mai bogată va fi proprietatea limbistică a Slavilor nostri cu atât mai sigur ei vor rezista la amăgiriile dlor Acsakoff și Katcoff, al căror scop final e încorporarea tuturor conaționalilor în trupul moscovit. Da, există numai un stat în Europa, care poate să se opună acestei nesuințe și să abată pericolele, cu care amenință Europa, și acest stat e Austria. Ea le va abate însă numai așa dacă va opune nesănătosului și umflatului panslavism particularismul slav, care convine semințiilor singuratică și prelunge o conducere înțeleaptă nu vatemă pe nimenea în Europa. Eu am dovedit deja prin scrierea mea despre problemele monarhiei noastre că nu înrudirea mai departată, nu unitatea de rasă, ci unitatea națională e un ciment pentru stat, pentru că rassa este numai ultima linie de retragere pentru un popor greu strămătorat, pentru un popor sărăcit și degenerat naționalicesce. Posesiunile cele mari politice și limbistice ale singuratecelor popoare germane și romanice strivesc cu totul ideea pangermanismului și panromanismului. Cumcă poate se fie și numai vorbă de panslavism, aceasta dovedește serăcia limbistică și politică a semințiilor slave, cu toate că ele jertfesc foarte puțin, când vor se aduca drept sacrificiu pentru unitatea de rasă proprietatea lor limbistică și politică. A delătura aceasta lipsă, a îmbogăți pe Slavii nostri în privința limbistică și politică, înseamnă a prinde panslavismul de rădăcină; pentru că numai cel lipsit de posesiune se face fugăr; ear posesorul e un bărbat cu domiciliu.

„Prin urmare“, ne vor dăce cei ce ne batjocoresc, „Neamțul trebuie se lase la o parte cu totul scutirea naționalității sale proprii din pură dragoste cătră celelalte popoare, cu care viețuiesc împreună.

Fără îndoială e datorința lui a grigi de scutința și rașimul naționalității sale proprii. Dar Germanul aflat a el oare scutința sa acolo unde a căutat-o? E probat oare rașimul în a cărui soliditate a pus așa mare încredere? Cumcă paragrafiile regulamentelor electorale sînt nisce colonne foarte putrede, aceasta a esperiat-o în deajuns; dar câtă vreme Germanul se va basa pe punctul de greutate al destoiniceii sale, el va avea o basă solidă și sigură, și nu are lipsă de asemenea rașim, presupunând, că la destoinicia sa se va mai adauge facultatea de acomodare, care, avînd în vedere ținta sa cea mare, se conformează cu postulatele împregiurărilor, și acea prudență, fără care nici o ac-

țiune politică gravă nu se poate efectua cu succes. Germanul nu are lipsă decât de egala îndreptățire legală. Dacă se va fi ingrigit de aceasta, valoarea superioară i este asigurată. El n'are lipsă de pedestal, de preferință, căci printre cei de o categorie cel superior e și cel mai respectat. Deci tot ce trebuie să facă Germanul e: să împedea ca majoritatea brutală la oare care punct sau în oare care moment să nu-i amerințe pozițiunea egală. De aceea eu am pledat totdeauna pentru o lege asupra limbii, care să pună scutul minorității naționale în mâinile ei înseși. . . Eu cred că votul curiat ce l'am recomandat pentru rezolvirea cestiunilor de limbă e cel mai eficace mijloc de scutire pentru toți, pentru Slavi și Germani, când se vor afla în minoritate; pentru că o asemenea dispozițiune a făcut posibilă odinioară când cu încurcături bisericesci convețuirea celor desbinați prin cearta confesională. Asemenea conștiinții religioase trebuie scutită în statul de naționalități conștiința națională de o vătămare prin rezoluțiuni de ale majorităților, mai ales în timpul nostru când individul nostru național continuă lupta începută în veacul trecut de individul personal. Precum s'a luptat individul personal contra prerogativelor staturilor și ordinilor, așa se luptă individul național contra prerogativelor naționale, și se ne ferim în lupta de a di ca și în cea de odinioară a validității sângelui albastru ca titlu de drept pentru preferire; pentru că mai înverșunătoare decât însăși nedreptatea e insulta și batjocura.

Germanul se nu se pună mai pe sus de alții, ci se se pună în fruntea lor și se-i premeargă. Dacă nesce bărbați ca Herbst, Suesz, Plener, Sturm etc. se pune la începutul activității lor parlamentare înaintea partizanilor lor în parlament cu cuvintele: „Noi sîntem cei mai ageri, cei mai elocuenți, cei mai esperți, cei și mai sirguitori între Dvoastre, deci trebuie se vî fim conducători!“ — prin aceste cuvinte ei într'adevăr nu provocau subordonare ci numai nedumerirea partidei. Ca oameni înțelepți însă dînsii n'au vorbit așa. Ei s'au pus la lucru, s'au arătat a fi cei mai ageri, mai elocuenți, mai esperți, mai sirguitori și conducerea li s'a dat de sine. De ar imita Germanii austriaci exemplul ce l'au dat politici lor eminenti în sinul partidei și rezultatul va fi același.

Am potè privi ca o întemplantă norocoasă împregiurarea, că în timpul cel mai apropiat vor veni în parlament cestiuni, la a căror discutare și rezolvire partidele nu se vor grupa după naționalitate ci după principiu și după interese. Bărbați cari puțin înainte de aceasta aruncau cele mai ascuțite săgeți unii asupra altora, vor lupta aci umăr la umăr. Se poate că ambele părți vor folosi apropierea momentană pentru a afla puncte de atingere și împreunare durabile. A fi intransigent ar însemna a lua o culpă grea asupra sa, dacă o transacțiune norocoasă nu ar avè un succes mai mic decât delăturarea certe pentru limbă, împreunarea liberalilor tuturor naționalităților noastre, gruparea partidelor pe basa unor programe politice și economice și prin aceasta însuflirea constituționalismului, însă nătoșarea vieții noastre publice secate și calificarea monarhiei pentru împlinirea misiunii ce i a desemnat situațiunea și istoria, misiune, a cărei înaltă însemnătate nu o ignorează nici una dintre naționalitățile noastre.

Epistola mea care fu mai lungă decât s'ar fi convenit e gata. Ți-am scris numai privat, aceasta o fac însă nu pentru că cele ce le cuprinde epistola ar avè să se sfiească de publicitate, ci pentru că în vîrsta înaintată și în starea solitară în care mă aflu mai că mi-a trecut voia de a eși la publicitate.

Primesce, dle Redactor, expresiunea deosebitei considerațiuni ce-ți păstrez.

Dr. Fischhoff.

Varietăți.

* (Reuniunea sodalilor români din Sibiu) se va întruni Duminecă seara în 2/14 Maiu în grădina „Flora“ la o petrecere socială cu cântări și declamațiuni și în urmă și cu joc. La această petrecere comitetul reuniunii invită pre toți membrii, spriginitorii și binevoitorii reuniunii, pe calea aceasta, fără de a mai face invitări deosebite.

* (Schimbări în cursul trenurilor.) — Dela 15 a le curente st. n. vor circula 3 trenuri între Sibiu și Copșa:

Între Copșa și Sibiu: a) Trenul mixt Nr. 1812: va pleca dela Copșa dimineața la 3 oare și 19 minute — va sosi la Sibiu la 5 oare și 47 minute dimineața. — b) Trenul de persoane Nr. 1802: va pleca dela Copșa la 11 oare și 10 minute după amiazi, va sosi la Sibiu la 1 oară și 41 minute după amiazi c) Trenul de persoane Nr. 1804: va pleca, dela Copșa la 6 oare și 41 minute seara și va sosi la Sibiu seara la 8 oare și 48 minute.

Între Sibiu și Copșa: a) Trenul de persoane Nr. 1803: va pleca dela Sibiu dimineața la 7 oare și 36 minute — va ajunge la Copșa la 9 oare și 28 minute înainte de amiazi. b) Trenul de persoane Nr. 1801 va pleca dela Sibiu la 3 oare și 58 minute va ajunge la Copșa la 5 oare și 50 minute după amiazi. c) Trenul mixt Nr. 1811: va pleca dela Sibiu la 10 oare seara — și va ajunge la Copșa la 12 oare și 14 minute din noapte.

* (Foc.) Ni se asigură că Luni seara a ars în Amnaș.

* (Provocare.) Subscriții în numele societății „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, conform decisiunii societății noastre, provocăm pre toți acei p. t. dni, cari datoresc societății „Petru Maior“ atât cu tacse de membri restanțiale, cât și cu alte sume, se binevoiască a-și satisface datorinței D-lor cel mult până în 4 Iunie st. n. a. c. pentru că în cazul contrariu societatea este decisă a lua alte mesuri pentru încassarea pretenșiunilor sale.

Totodată cu această ocaziune rugăm pe acei p. t. dni, cari au cunoscință despre Societatea junilor din Kecskest ca se aibă bunătate a ne informa, că oare mai există respectiva societate, sau ba; și dacă nu, atunci unde se află averea ei, fiindcă conform unui act care-l avem la mână, societatea „Petru Maior“ e aleasă de erede, în cazul desființării acelei societăți.

După acestea asigurându-Vă on. Dle Redactor, despre stima și recunoscința ce Ve-o păstrăm, sîntem cu deosebită stimă.

În numele societății „Petru Maior“

Georgiu Ilea, Demetriu Horvát, secret., ca vpr. subst. cassariul soc.

* (Nova bibliotecă română.) Jurnal beletristic-literar. Apare în 1 și 15 a fie cărei luni în cart mare cu învelitoare ilustrată, Un nr. 30 cr. Abonament pe an 7 fl. și 3 fl. 60 pe semestru. Editura și redacțiunea dlui Teochar Alexi în Brașov. Cuprinsul Nr. 1: Ciocoi, (roman istoric); Iacob Negruzzi, (schită biografică); Amor (poesie). Noțiuni de estetică; Sgarăritul, comedie în 5 acte de Molière, tradusă de Virgiliu Popescu; Influența mamei și a educătorului de profesiune în educațiunea copilului, studiu social pedagogic de I. Dariu; Varietăți. Noua bibliotecă promite și ilustrațiuni. O recomandăm pulicului cetitoriu.

* („Biblioteca literară“) Patru Novele de Carmen Sylva, Alarcon, Bret-Harte și din chinezesce, traduse în

limba română de *Titu Maiorescu* 1882 Editura librăriei *Samitca* Craiova, preț 1 leu, cu o scurtă prefață de Titu Maiorescu — are scopul de a răspândi lectura sănătoasă și a pune stavilă romanurilor, care corup gustul de cetire.

* (Timpul.) După călduri tropice avem de eri după ameați ploaie rece.

* (Foc în Craiova.) Din o telegramă a diuiriului „D. Ztg.” aflăm că în 8 Maiu n. un foc înfricoșat a ars mai toată Craiova.

Academia română.

Proces-verbal Nr. 45.

Sedința estra-ordinară, ținută în ziua de 24 Ianuarie, 1882.

(Urmare.)

D. Bucweschy crede aceste ilustrațiuni din același timp, dar dacă evangeliul ar fi de față lar mai examina.

D. Ionescu. Locul rămas desert în miniatura este tot atât de mare ca cel ocupat de portret. Era poate lăsat pentru o nouă figură.

D. Hasdeu. Positiv.

D. N. Ionescu. Și marginea este ne-terminată. Tocmai Stefan cel Mare dela 1468—1473 este vădov (evangeliul are inscripțiunea că s'a făcut la 1473.) La 14 Septemvre 1482, aduce pe Maria de Magop de soție. La 1473 ia captivă pe soția lui Radu, pe Domnița Maria. În vara anului 1475, dăce Urechia, Stefan a intrat cu alaiu la Suceava. Nu putem admite că era destinat acest loc liber din miniatură pentru alt portret de cât al Doamnei. Se vede că pictorul neputând pune pe Maria de Magop repudiată, a lăsat locul liber. Pe patrafir figurează însă Maria, deci patrafirul este după 1473.

D. Urechia. Oare nu putea să fie lăsat locul liber pentru o inscripțiune, cum vedem în icoana lui Ognados dux Valachial?

D. Ionescu susține că a trebuit să fi fost lăsat pentru portret.

D. Ștefănescu. Evangeliul era o carte grea și Stefan de avea s'o fie singur nu era se fie zugrăvit ținând-o de un capăt ceea ce era imposibil. Se vede că de cel-alt colț era să o țină Doamna după ce era se fie zugrăvită în locul ramas liber.

D. Sturdza recapitulează mersul desbaterilor. Portretul dela Rădăuți este înălțat cu deservire din desbatere. Acel portret era o lucrare modernă, se vede dela început, după pictură. Aceasta am dăis încă când am prezentat Academiei memoriul meu despre portretele domnesci, adică pe când noi nu ne ocupam de adevăratul portret al lui Stefan cel mare.

Al 2-lea portret, cel dela Iași, este dela Duca-Vodă, ne a probat aceasta D. Bucweschy.

D. Bucweschy. Și litopisiștele probează aceasta.

D. Sturdza. Al 3-lea constatăm asemănarea portretului din evangeliul cu acel după patrafir și aerul dela Putna după copia dlui Bucweschy. În toate Stefan are figura buclată și numai cu mustață.

Al 4-lea. Portretul dela Voroneț nu mi se pare a fi a lui Stefan cel mare. Poate să fi fost a lui Ștefăniță-Vodă.

Mai avem un portret a lui Petru Rareș care după felul picturii mi se pare din același timp cu portretul metropolitului Grigore dela Voroneț, deci foarte vechiu; deci până la proba contrarie, adevăratul portret a lui Petru Rareș. Eată cum o descoperire aduce pe alta. Ce urmează de aci? Că trebuie ca investigațiunile să fie multiple. D. Sturdza roagă dar pe D. Urechia, ca ministru, se aducă în cercetarea Academiei încă câte-va documente: tetravangelul dela Slatine cu două sau trei cărți de rugăciuni ilustrate aflate tot acolo și două aere cari au inscripții și date încă necetite de nimeni.

D. Sturdza adaugă că D. Bucweschy pleacă ați la Viena și deci nu se poate face nimica, dar D. Bucweschy se ne revină curând să ne dea sfat cui să dăm pen-

tru decopiarea esactă evangeliul dela Homor și cu cine să pregătim imprimarea opului. D. Sturdza n'a mers însuși la fotograf că nu se pricepe să i eslice treaba ce are a face. D. Bucweschy ar face lucrul direct și fără fotografie. D. Sturdza cere ca pentru tipărirea aceasta și a tuturor tetravangelilor noastre să nu se dea guvernul înderept, să acorde Academiei 50,000 lei. Tot ce s'a făcut până ați este numai pe cale indirectă. Să ceară D. Urechia fără sfială 100,000 lei dela colegii săi, că este un escedent de 7-000,000. Să ridicăm lui Stefan cel mare pe lângă monumentul dela Iași, un alt monument, reproducând toată opera artistică a timpului seu. Cunoaștem pe Stefan cel mare ca rășboinic; să l arătăm și Domn protector al artei. Când vom avē bani, vom pute face investigațiuni pe la monastiri. D. Bucweschy a găsit aerul dela Putna în o bașcă: așa va fi și la noi. Bani, fără 100,000 nu putem face nimic.

D. Sturdza cere ca cu ocașunea mergerei la Viena a d-lui Bucweschy, să fie însărcinat: I a pregăti copia esactă pentru tipărirea după evangeliul dela Homor și după celalalt evangeliar tot dela Stefan cel mare, dela mușeu din Viena.

D. V. A. Urechia venind la cestiunea portretului arată că, după dlui este mare asemănare între portretul lui Stefan cel mare dela St. Nicolae din Iași, și cel după patrafir. D. Urechia crede că, înainte de zugrăvirea Sântului Nicolae din Iași de cătră Duca-Vodă, cetitorul bisericeii. Acel portret a putut fi restaurat în timpul când cronicile ne spun că Duca-Vodă a pus să se zugrăvească biserica până la ferestre. Ne arată aceasta cele 2 feluri de inscripțiuni, unele mai vechi în limba slavă și altele mai nouē în limba greacă? E păcat că încă nu s'a descifrat inscripțiunea greacă căci ea poate ne-ar da dorita explicațiune.

D. N. Ionescu. Descoperirea dela St. Nicolae ne pune în fața mai multor probleme generale în cercetările istorice: 1, când fură făcute problemele murale ale lui Stefan fără barbă și când cele cu barbă? Când portretul care seamănă unui Christ a înlocuit pe cel de maniera primă? Socot că pentru a răspunde la problemă ar trebui să întindem cercetările noastre la bisericile restaurate de Petru Rareș: sunt 7 ori 8 pe cari dăc cronicile, Rareș pe unele le a isprăvit și pe altele numai le a restanrat. S'ar cădō să începem cu monastirea domnească a lni Petru Rareș, cu Probata.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta

Din 9 Maiu n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	119 95	119 60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. . .	88 95	88 25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	143 25	143 25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	91 25	91 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	110 75	110 75
Obligațiuni ung. de rescumpărare pământului	95 75	98 75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98 25	98 —
Obligațiuni urbariale temesane .	98 —	98 25
Obligațiuni urb. temes. cu clausulă de sorțire	98 —	97 25
Obligațiuni urbariale transilvane .	97 75	97 25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 —	—
Obligațiuni ung. de rescumpărare decimeii de vin	96 75	96 75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 65	76 50
Datorie de stat în argint . . .	77 50	77 25
Renta de aur austriacă	94 60	94 25
Sorți de stat dela 1860	131 25	131 —
Acițiuni de bancă austro-ung. .	828 —	820 —
Acițiuni de credit austr. . . .	342 60	337 50
Acițiuni de bancă de credit ung.	339 25	339 25
Sorți ungurești cu premii . . .	117 25	117 25
Sorți de regulara Tisei	111 25	111 —
Serisuri fondeiari ale institutului „Albina”	—	99 30
Argint	—	—
Galbin	5 63	5 62
Na oleon	9 53 1/2	9 53
100 marce nemțesci	58 65	58 65
London (pe polița de trei luni)	119 95	119 95

Nr. 72.

[66] 3—3

CONCURS.

În urma rescriptului consistorial din 5 Noemvre 1881 Nr. 3178 B. pentru ocuparea stațiunei parohiale gr. or. Porcurea de classa a III-a tractul Gi-

oagiului I. se deschide concurs cu termen până la 20 Maiu a. c.

Emolumentele sânt:

Dela 87 familii câte una ferdelă de cucuruz sfirmat, câte o di de clacă și stola usuată, care la olaltă computeate în bani dau un venit anual de 168 fl. 30 cr. v. a.

Suplicele concursuale instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, sânt a se adresa până la terminul susindicat oficiului protopresbiterial în Hondol.

Hondol, 3 Aprilie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial:

Vasiliu Pipos m. p.,
protopresb.

Publicațiune!

Subscrisa promite aceluia care va descoperi tribunalului pre **făptuitorul** omorului lui **Mauritiu Knöpfler** din **Mândra** ai plăti în bani gata ca premiu numai decât **200 fl. (douē sute de florini)** valuta austriacă.

Văduva Fanni Knöpfler
născ. Fleissig.

[71] 2—3

Nr. 2139 civ. 1882.

[68] 2—3

Publicațiune.

Prin aceasta aduc la cunoscință, că în cauza comasării hotarului comunei **Beșineu (Buzás - Besenyő)**, pentru **începerea lucrărilor pregătitoare** și cu deosebire pentru regularea reprezentanței, alegerea inginerului și preliminarea speșelor, am fiesat ziua de **6 Iunie 1882 la 9 oare înainte de ameați** în fața locului.

La ce trag atențiunea celor interesați cu adausul că absența dēșilor **nu** va împedeca procederea.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole 1 Maiu 1882.

(L. S.) Székely Miklos m. p.,
jude esmîs.

Nr. 1426 civ. 1882.

[69] 2—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea petițiunei înaintate în privința **regulării** pădurilor comunale nedivisibile de pe hotarul **Dejului** se ficesază **ziua de 30 Iunie 1882 la 9 oare a. m.** în despărțământul urbarial al acestui tribunal, unde sânt invitați a se înfățișa toți cei interesați de obiect cu adausul, că până la ziua fiesată petițiunea se poate vedē în registratura tribunalului și că pentru acei cari nu se vor înfățișa se va denumi un juriscursor și astfel va avē loc pertractarea.

Din sedința tribunalului reg. din Dej ținută în 5 Aprilie 1882.

[73]

1—3

Demn de atențiune!

Epilepsie. Cei ce suferă de cărcei (sgăr-ciuri) și de nervi, toți căți se interesează de boalele aceste și caută ajutoru **gur**, se și procure cu încredere broșura dlui **Dr. Boas**. Se procură gratis și franco prin

Dr. Boas,

Paris, Avenue Klébler, 10.
Champs - Elysées.

Lui Béla Parlathi mai nainte firma Brachfeld et Wellisch München, acum, Paris Avenue Wagram, 29, i am subtras și oprit espedarea broșurilor mele.

Văduva Anton Drexler,

recomandă și mai departe p. t. public depositul de mobile și tapiserie din strada Cismădiei Nr. 7, cunoscut sub firma

„Anton Drexler“

care încredințată și de aci încolo conducerei dnului **Nicolae Marcu**, tapisier, va conține și în viitoriu cel mai bogat asortiment de tot felul de mobile pe lângă prețurile cele mai etine, și va efectui prompt și etfin toate lucrurile de tapiserie.

[72] 2—3

Nr. 1909 civ. 1882

[70] 2—3

Publicațiune.

Tribunalul subscris aduce la cunoscință publică, că cerēnd contele **Arpad Bethlen** din **Fachnea** **comasarea** hotarului comunal al **Laslului săsesc** și **Laslului românesc** se ficesază ziua de pertractare pe **13 Iunie 1882 la 9 oare dimineața** în comuna **Laslul săsesc**, casa comunală, la care pertractare cei interesați se învită pe lângă observarea, că cei absenți se consideră ca învoiți cu comasarea. Pertractarea o conduce **Székely Miklos** judele esmîs.

Din sedința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută în 1 Maiu 1882.

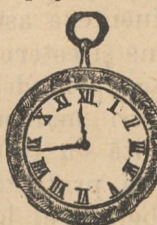
(L. S.)

Nagy m. p.,
președ.

Dr. Jszekutz m. p.,
notariu.

[74]

1—3



Numai odată

se ofere o ocașione așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat existența fabricilor. Și fabrica reprezentată de noi, care e cea dintâi și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vânzarea fabricatorilor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sânt cele mai bune de pe lume, sânt foarte elegant gravurate și înfrumșețate și luate după sistemă americană.

Toate oroloagele sânt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm pentru fie-care 5 ani

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sūtem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu fără cheie de întors la toartă, cu mantilă de cristal, regulate cu acuratețe estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unul.

1000 ancore esemplare de lucș din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de secunde, sticlă lată de cristal, mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.

1000 oroloage-cilindre înfrumșețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.

1000 oroloage ancore de argint veritabil de 13 loți, probat de oficiul monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.

1000 oroloage remontoire-Washington de buzunariu din argint gren și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciere, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mecanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăzi se capetă cu prețul fabulos de etfin numai cu fl. 20. Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătit un lanț, medalion și cutie de catifea

1000 oroloage pentru doamne de aur veritabil cu 10 rubinuri, mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 oroloage remontoire de aur veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum cu fl. 40.

650 oroloage de părete cu încuadratură de email cel mai fin și cu mecanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 oroloage desteptătoare cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucrul foarte fin de sculptură în căslii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de care-ce un astfelu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoit-se nu lipsească astfelu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfelu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de etfin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

a
Fabriciei de oroloage Fromm.
Viena Rothenurmstrasse Nr. 9, Parterre.